

for at frie vort Folk og vor aandelige Udvikling ud af de Bænker, der have bundet dem fra gammel Tid, og stige ned i Høiene og opgrave det gamle nordiske Oldgyld og bringe det ud i den milevende Slægt, ikke blot som Minder om den spundne Tid, men som det ædle, altid uforgængelige Metal, hvorudaf nye Smykker kunne hamres som det kraftige Jern, hvoraf nye Sværd skulle smedes til Bærgene for Folkeaaenden. Det er Videnskabens Op-gave at hente og bearbejde dette Oldtidens Metal, ikke Skolens. — Det ærede Medlem for Bornholm (Rosod) oplæste for os igaar N. M. Petersens Afhandling om „Sprogundskaben i Norden“ og citerede derudaf forskjellige Stykker, alle prægede af den dybe Overbevisning og varme Bektalenhed, som var eet af N. M. Petersens Særkender, og saaledes som man hørte det ærede Medlem citere disse Steder, maatte man faa den Forestilling, at N. M. Petersen var en Allieret af Flertallet. Den gamle høisatte Kæmpe blev af det ærede Medlem gjaldret frem for os, for at han kunde gaa fram i Striden og i Bjørneham fælde alle de lede Stætter og Thurser og Trolde, som staa det Oldnordiske imod. Men naar man nu slaar op i den gamle høisatte Kæmpe og ser efter, hvad han virkelig har sagt, finder man i denne Afhandling fra den ene Ende til den anden kun den Hovedsætning udtalt, at den nordiske Filologi er jevnbyrdig med den Klassiske, og at det i Danmark vilde være forsmædeligt, om den nordiske Filologi længere blev forsmøgt og ringeagtet og overset, hvorimod den netop skal dyrkes ved Siden af den Klassiske, i Forening med den Klassiske og altsaa tilveiebringe hos det hele Folk paa en Gang den fælles europæiske Kultur og det inderlige Kjendskab, den varme Kjærlighed til Fædrelandets Oldtid, som er fornøden til at skabe en ret og god Danst. Men hvad siger da N. M. Petersen, naar han taler om disse Ting? Er der noget Sted i hele Afhandlingen, hvor han taler om, at Skolerne kunne lige saa godt bygge deres lærde Undervisning paa det Nordiske som paa det Klassiske? (Rosod: Ja!) „Nei, der er intet saadant Sted. Hvad

han siger, er dette: Det er dog sølsomt, at mangen en Dreng gaar ud af Skolen og veed meget nøie Bessked om alt Græsk og Latinss, men veed Intet om det Nordiske og Danst. Hvorfor skal han ikke vide, at „Dan“ bliver til „Dønum“, naar han kjen-der Reglen: „Tolle me, mi, mu, mis, si „domus“ declinare vis“? Er det ikke aldeles forserdeligt, at den danst Skolediscipel veed nøie Bessked om eqves og tribus, om alle Dele af det romerste statsborgerlige Samfund, men staa „som en Idiot“, naar No-gen spørger ham, hvad en „tignarmadr“ er? — Ja, det er maasse meget uheldigt, at han ikke veed, hvad en „tignarmadr“ er; men forresten kan man leve og være en ganst dannet Mand, uden egentlig at vide det; jeg selv kjennder min Uvidenhed; man kan særdes omtrent i den hele Verden og selv i vort eget Fædreland, uden at en „tignarmadr“ kommer paa Bane, hvorimod det hører saa temmelig med til den almindelige Dannelse at vide Bessked med, hvad en romerst Ridder eller en romerst Konsul er, og man ikke let kan særdes i dannede Kredse paa noget Sted uden at vide det, thi en Uendelighed af almenpolitiske Begreber ere udgaaede derfra, medens vor gamle „tignarmadr“ er død uden at efterlade sig Arvinger. Men jeg indrømmer, at N. M. Petersen har ganst Ret i at fordre, at en danst Student skal vide, hvorfor „dan“ i Flertal hedder „dønum“, naar han skal kunne deklinere „domus“; det skal gaa jevnst des. Han siger da ogsaa, at de to Arter af Filologi skulle supplere hinanden. Jeg tør desværre ikke citere saa glubst, som det ærede Medlem fra Bornholm (E. Rosod) gjorde igaar; men et Par Steder tror jeg dog nok jeg tør tillade mig at anføre. N. M. Petersen siger saaledes et Sted: „Det, som vi og Alle behøve, er græsk Sprog og Litteratur;“ men ved Siden heraf kræves der „tillige Kundskab i det oldnordiske Sprog, uden hvilket vor Forsfatning, vore Love, vore Sæder og Skikke, det Trin af Kultur, hvorpaa vi staa, den Maade, hvorpaa vi have naaet det, og de Tungemaal, vi tale, ingenlunde lade sig forklare.“